ڕۆمانی (گۆشەگیری) خوێندنەوەیەک لە بن تریفەی مانگەشەو و شەپۆلە نەرمەکانی زنە-4-… سەردار جاف

{ بەشی چوارەم }

سیاسەت یان ئایدیۆلۆژیا

نەماندەویست توخنی ئەم لایەنەی ڕۆمانەکە بکەوین، جگە لەوەی پانتاییەکی فراوانی هەیە، لە نێو کوردیشدا بە پێی پێتی تێی کەوتووین و ئیدی بۆتە هەموو ساتێکی ژیانمان، نووسەریش بۆ خۆی پەلکێشمان دەکات، ناکرێ ئێمەیش لێی بێدەنگ بین، نەجیب مەحفوز هەرچەندە لە خێزانێکی ئینتیمای سیاسی پەروەردە و گەشکراوە، کاتێ منالێ بووە لە مالەی ئەواندا باسی سەعد زەغلول کراوە و لە سەر ئەو ڕەوتە ژیانی هەناوە، کەچی کاتێک لە بارەی ڕۆمانی ” میرامار” پرسیاری کەسایەتییەکانیان لێ دەکەن، دەڵێ ‘ بە هیج مەبەستی سیاسی ئەو کەسایەتیانەم دەستنیشان نەکردووە، کەچی خزایە نێو سیاسەتەوە”، وەلێ نووسەری گۆشەگیر باس لە دیدەکی دیکە دەکات و سیاسەتی تێدا چڕ کردۆتەوە، ئەمە نامانەوێ بەراورد کارییەکی ناپێویست بکەین، تەنها دێین شرۆڤەیەکی سەرپێیانە لەو دونیا قووڵ و بەرفراوانەی ئایدیۆلۆژیا لە ناو ڕۆمانەکە دەکەین، هەڵبەتە ئاشکرایە کە ڕۆمان خۆی لە خۆیدا ڕەنگدانەوەی واقیعی ژیانی مرۆڤایەتییە، وەلێ ئەم واقیعە لە ناو ڕۆمان و بە ئینتیمای ئایدیۆلۆژی، لە ڕووی ئەندێشەییەوە نووسەر دەتوانێ بە ڕووداوە ڕاستییەکانی کۆمەڵەی خۆیەوە گرێی بدات، دەنا وەک خۆی گواستنەوەی ئەوا دەبێتە وتارێکی ئایدیۆلۆژی و لە ڕێی ڕۆمانەوە نووسەرێکە ناخی خۆی دەردەبڕێت.

ئاخۆ نووسەر چۆن دەتوانێ واقیع بگوازێتەوە بۆ نێو ڕۆمان، بە ڕای ئێمە نووسەر ناکرێ واقیع وەک خۆی بۆ ڕۆمان بگوازێتەوە هەر کات ئەوەی کرد ئەو کات دەبێتە دەمسپی لایەنێک دژ بە لایەنێکی دیکە، مەرجیش نییە لایەنداری بکات یان بۆنی لایەنداری پێوە دیار بێت، ئەمە لە حاڵەتێک ئەگەر نووسەر بە ئەنقەست و دەستی مەبەستەوە پەنا ببا بۆ بواری سیاسی و ئایدیۆلۆژی، وەک ئیسماعیل حەمە ئەمین لێرەدا ئەو کارەی بە مەبەستێک کردووە، ئەو مەبەستەیش دەشێ ڕوون

بێت، ئەگەر زێتر بە وردی لێکۆڵینەوەی لە سەر بکرێت، هەموو نووسەرەکیش کاتێک دێتە سەر باری سیاسی و ئایدیۆلۆژییەتی حزبی، هیچی کەمتر نییە لەو دەزگا ڕۆژنامەوانامەوانییانەی لە خانەی بەرهەڵستکارین و ئامانجیان ڕاستکردنەوەی هەڵەکانی حوکمڕانان نییە. ئەمە لەڕووەوە پێویستمان بەوەیە بزانین چ پەیوەندییەک لە نێوان ئەدەب و کۆمەڵگا هەیە، کاتێک لە ڕۆمانی سیاسی دەنووسن، ((ئەدەب بە یەکێک لەو هونەرانە دەژمێردرێت کە پەیوەستە بە کۆمەڵگاوە، دیدگایان دیدگای ئەدیب بە کۆمەڵگا لە ڕێگای ئاوێتەکردنی واقیع و خەیاڵەوەیە، دیدگایەک یان چەند بیروبۆچوونێک بە شێوازێکی تواناداری دەخاتەڕوو، کە کاریگەری بە جۆرێک لە جۆرەکان لە سەر خوێنەر دابنێت))١٧. ئەمە باسەکەمان ڕێچوون نییە بە شرۆڤەکردنی ئایدیولۆژیا ئاخۆ ئینتیمابوونی سیاسیش ئایدیولۆژیایە یان نا، کە ئەمە مشتومڕێکی زۆر زۆر هەڵدەگرێت و وا بەسانایی لە بن هەنگڵی دەرناچین، لە کاتێکدا ئەم دەستەواژە جاڕجاڕێکەیە دیدگای جیاوازی لای بیرمەندانی وەک هێگڵ و مارکس و ئنگلس و نیچە و فرۆید و هایدگەر و ...... تاد خوێڤاندووە، کە هەر یەکە و بە تێگەیشتنی خۆی و بە پێی سەردەم و جوگرافیا و سنووری خۆی دیدگای خۆی خستۆتەڕوو، زۆرجار لە ڕووی ئاڵۆسکاوییەوە بە بیری کۆمەڵایەتی و سیاسی و فەلسەفی و ئابووری قووڵبۆتەوە، ئەمە ئایدیولۆژیا وەک ئەو بیرە سیاسییە دیقەت دەدەین و قسەی لە سەر دەکەین بە ئەم ڕۆمانە. ڕۆمانی سیاسی بۆچی دەنووسرێت، هەروەک گوتمان بۆ ئاشنابوون و بەرچاوڕاستی ڕووداوەکان لای خوێنەر، ئەگەر درزێک هەبێت ڕۆمانی سیاسی ببێتە بەشێکی گرنگ لە ئەدەب، وەلێ جگە لەوە خزاندنی لایەنی سیاسی بۆ ناو ڕۆمانیش ئاماژەمان پێدا، ((ڕۆمانی سیاسی زۆرجار سەرنج دەخاتە سەر پرسە سیاسییە ناوخۆیی و نیشتیمانی و نەتەوەییەکان تاوەکو لە چوارچێوەی ئاراستە جوایێزەکان و چەندین میحوەرو چارەسەریان بکات، جێگای ئەو قۆناغە جوایێزانە دەگرێتەوە کە پرسەکە پەیدا تێپەڕیوە))١٨. نووسەرە لەم ڕۆمانەدا تەنها لە سەر پرسە نێوخۆیی و نیشتیمانی و نەتەوەییەکان هەڵوەستەی نەکردووە، بگرە پەلی بۆ زۆر لایەن کوتاوە و ڕەنگە بە خۆیشی لە خۆی تێنەگات بە ئەم هەموو پرسەی ئاڵۆسکاندووە لەو پەڕی چەپەوە بۆ پرسی شۆڕشگێڕیی نەتەوەیی و دواتر ئیسلامی سیاسی، نووسەر کاتێک بۆ خۆی تەنانەت ئینتیمایەکی سیاسیشی هەبێت دەبێت ملکەچی داوا و خواستی حزبەکەی نەبێت بۆ ئەوەی دیدگای حزبەکەی بسەپێنێت، لە گۆشەگیری ئەمە نەکراوە وەلێ ئەم پرسە دیوێکی دیکەی هەیە و لێرە باسی ناکەین، ((لە نووسین و دیدگاکانی ڕۆماننووسی پورتوگالی ” خۆزێ ساراماگۆ ” ئەوەمان بۆ ساغ دەبێتەوە کە لە

ساڵی ١٩٦٩ تا مردنی سەر بە حزبی شیوعی پورتوگالی بوو، مەرج و یاساکانی جێبەجێ نەکردوون، ڕۆمانەکانیشی ڕەنگڕێژی دیدگا و ئاراستەی حزبي نەبوون، بەڵکو بە فەلسەفەیەکی جیاوازەوە دەینووسی هەموو جارێک خوێنەری سەرسام کردووە، لە کاتی نووسیندا گێڕدراوە بە کەسەکی داهێنەر بۆ ئەندێشەیەکی ناوازەوە، ئەوەیە مەبەستم لە پێویستی جیاکردنەوەی کاریگەری تەواو لە نێوان پێگەی هزری و ئینتیمای ئایدیولۆژییەکانی نووسەرو دەقی ڕۆمانە داهێنەرەکانیدا)) ١٩. ئەمە نەهاتووین بڵێین نووسەر لە گۆشەگیریدا لاگیری ئینتیمای سیاسی کردووە، یان بە پرسی حزبی ڕۆمانەکەی داڕشتووە ئەمە دەڵێین لە پشت خستنە ڕووی دیدگای سیاسییەوە نە بەرژەوەندی گروپی خودان ئایدیولۆژی لە بەرچاو بگرێ نە بەرژەوەندی تاکە کەسی، خوێنەر لە خوێندنەوەی ڕۆمانەکەدا هەست بە مەبەستداری نووسەر دەکات بۆ هەر یەکێک لەو دوو بەرژەوەندییانە بێت.

ئینتیمابوون بۆ چەپ و هەڵگێڕانەوە، لە نێو ڕۆمانەکەدا هەست دەکرێ ئەو کەسەکی چەپی سەر بە بزاڤەکی" مارکسی – لینینیزم " بزانین پاشان چۆن دێت و دەهری دەبێت و چ دەبێ ؛ ((دەهری و بێزار بوو لەم گیرخواردنەی لەو وڵاتە تاریک و سارد و پڕ مافیا و جەردە و نەخۆشی سفلس و گۆناریایەی کە ناوی سۆڤیەت بوو، سۆڤیەت و بلۆکی سوسیالیستی جگە لە مرۆڤی سەرخۆش و دز و قەحبە و تلیاکخۆر و لەشفرۆشی هەرزان و مافیا نەبێت، هیچی لە دووی خۆی بەجێنەهێشتووە،ل ١٤١)) پەیمان وایە ئەمە ڕەخنەشکردنەکە لە ڕۆمانەکەدا بە زێتر شێوەبوونەوە بۆ لایەنی نەرێنی بلۆکی سۆسیالیستی، هەر لە هەمان لاپەڕەیە و دوای چەند دێڕێک دەڵێ ؛ ((گولاک ئەو سەربازگە تاریک و ترسناکانەی هەواڵگیری سۆڤیەت بوو، کە مرۆڤی تێدا لەتوپەت دەکرا و بۆ ئەبەد تامردن لەوێ بەند دەکران و کاری قورسیان پێدەکرا، سۆڤیەت رای وەها بوو، گۆڕانی دەبێت هەر بە شێوەش و لینین و ستالین و سۆڤیەت و کرێکار بێت، گۆڕانی دیکە دەچنە خانەی چێژی سەرمایەدارێتی و دژە کرێکاری و کۆمۆنیستەوە، لە دوای ئەوەی کەی سۆڤیەت و کەی بلۆکی سۆسیالیستی رووخا، خەڵکی هەناسەی ئازادیان هەڵکێشا ، بەڵام هەناسە هەڵکێشانەکی ژەهراوی، ل ١٤١ و ١٤٢)). مرۆڤ لە شێوازی دەربڕینەکە هەست بە رک و کینەی نووسەر دەکات، نەک لەبەرە ئەگەر نەڵێین لە تەواوی ڕۆمانەکەدا ئەوا لە زۆربەی هەرە زۆری ڕۆمانەکەدا نە بەو جۆرە دەدوێ کە زمانەکی زبرئامێزە نە بە سۆڤیەت دەڵێ یەکێتی سۆڤیەت، نووسەر پێویستە لە ناو کەسایەتییەکان و گرێ و رووداوەکانی ڕۆمانەکە خۆی نەکاتە پاڵەوان لەگەڵیەت با پاڵەوانەکان خۆیان ڕێیی بگرێن، وەک گوتمان ڕۆمانەکە پێت بڵێ وەرە بمنووسە با پێشکەشی خوێنەرت بکەم، ((تەنها بیری لەوە دەکردەوە

چۆن لەم پەرستگایەی دیۆنیزۆسە سەما بکات، لەوەدا وەک خۆی مەزندەی دەکرد بە دووی جێگە پێیە ئاوریشمینەکانی جاکۆمۆ کازانۆڤادا دەڕوات و دەیەوێت پشت بکاتە جۆتەکانی رۆشنگەری..... ل ١٥١)). نووسەر نەک لێرەدا بەلایەنی پێیەوە دیارە بگرە لە تاو حەزی بە سەما چۆن دەدوێ بەڵکو بەرائەتیشی پێوە دیارە، تا دەگاتەی ئەوەی ” دەیەوێت پشت بکاتە جۆتەکانی رۆشنگەری” لێرەدا هەڵچوون و ئاوێتەبوونەوەی نووسەر بە رۆمانەکەوە دەردەکەوێتەوە. خۆی پێدا دەکاتەوە، ئەمجارەیان قێز لە رۆشنگەری دەکاتەوە، کە نووسەر تاکێکی بوارەکەیە. لە دونیای چەپەوە بەرەو خەباتی باشوور دەچین((جونەت دوورا و دوور ئەوی وەک کوردە لات و بەپارەکانی رووسیا و سۆڤیەتی کۆن دەناسی، بەڵام دوای ئەوەی جارێکیان پێکەوە ڤۆدکایان خواردەوە و زانی ئەو لە ” شۆڕشکەرە” دێرینەکانە، ئەوی خۆشویست و هەستی دەکرد هەڤاڵێکی ونبووە. جونەت هێشتا خۆی بە مرۆڤێکی شۆڕشگێڕی مارکسی لینینی تێدەگەیشت و یارمەتی پەکەکەی دەدا لە ئاودیووکردنی کەسە تایبەتەکانیان بە ئەوروپا و تورکیا و بە پێچەوانەیشەوە، هەر بۆیە سومپاتی هەبوو لە گەڵ رابوردووی ئەو وەک شۆڕشگێڕێکی هەشتاکانی کوردستان، هەموو کاتێک کە جونەت باسی بەرخودانی کوردانی بۆ دەکرد ئەو بێزار دەبوو و دەیگوت؛ تکایە جونەت شۆڕش لە دونیادا کەرەکان پێهەڵدەستن و دەڵاو و قەحپە و گەوادەکان لە بەرەکەی دەخۆن.ل ١٦٣)). هەڵبەتە وشەی کوردستان بە چەمکە ئاوروپاییەکەی مەبەست لەی کوردستانی باشورە، کاتێکیش هەر دوای ئەوە دەڵێ ؛ ((راوەستە با شۆڕشەکەی تۆیش بێتە دەسەڵاتەوەو تامی پارە بکەن ئەوسا تێدەگەیت بۆچی لینین کتێبی ” دەوڵەت و شۆڕشی نووسیوە.ل ١٦٣))، لێرەدا نووسەر دوای قسەی عەوامی خەڵک کەوتووە، کە دەسەڵاتدارانی کوردستان پارەیان بیني بێت، بە ڕای ئەمە دەبووایە بەڵک لەو دیدە نێودەوڵەتیانەیشی باسکردبا، واتا ئەودیوی رووداوەکانیشی ببیني بایە، نەک یەک ئاراستە بڕوات، ئەوە وا دەکات خوێنەر تێبگات کە نووسەریش بووە بە یەکێ لە پاڵەوانەکانی پێکەوە لە ناو رۆمانەکەن.

نووسەر کە باسی مەلا مستەفا بارزانی دەکات ناوی مامە عەزە دەنێتە ئاراوە و دەڵێ؛ ((ئەو زەمەنە هێشتا مەلا موستەفا بارزانی لە مەنفای ئەمریکیی خۆیدا لە ژێر ئازاری دەشکاندا دەیناڵاند، کەچی مامە عەزە لە مەنفای باشوری ئێراقدا لە ژێر .... ل ١٢٤)). ئەمە بەراوردکردنێکی ساغلەم نییە، راستە هەم مامە عەزە و هەمیش مەلا مستەفا لە روانگەی مرۆڤبوونەوە مرۆڤن، لە مرۆڤەکان هەمیشە جیاوازیان هەیە. دیقەت بدەن لە ماڵێکدا دوو برا لە خەسڵەتەکانیان

جودان، لای دایک و باوکیش هەمیشە نەرم نیان و خودان ئاکارە بەرزەکە خۆشەویستترە. چ جای بگاتە مرۆڤەکان هەر لە کردار و ڕەفتار و بەها ئاکارییەکان و دونیایەک خەسڵەتی دیکەی مرۆڤایەتی، لە بەزەیی و سۆز و ئەوینداری تا بە دڵفراوانی و بەرگەگرتنی ئازار و زەحمەتی و ماندووبوون و نەهامەتی دەگات، جا ئەمە لە ئاستی تاکی مرۆڤدا بێت، ئاخر لە سەر ئاستی سەرکردەوە دەبێ چی راگوزەر بکات، کە تراژیدیای یەک گەل و نەتەوەی دەکەوێتە ئەستۆوە و بەرگەی دەگرێ و پێیەوە دەناڵێ و لە تێکۆشانیش کۆڵنادات و بێوچان بەردەوام دەبێت، نەدەبووا ئەم حاڵەتە لێرەدا ببا. سیاسەت پانتاییەکی زۆر لە ژیانی مرۆڤەکان داگیر دەکات، ئیدی هەندێ جار تاکەکان بەدەر لە خواستی خۆیان دەخزێنە نێو دەمودوو و گفتوگۆی سیاسییەوە، ئەدیبانیش لەم حاڵە بەدەر نین لە نووسینەکانیان وەلێ گەرەکە ئەدیب هۆشیارانە تر مامەڵە لە تەک ئەم لایەنەدا بکات، جونکە ئەدیب بە چارەسەر دەکەوێتە نێو باسەکەوە وەک تاکی ئاسایی نییە نەک بە ورووژاندن و جێهێشتنی بێ بە چارەسەرکردن، ((بیرمەند و رەخنەگری ئینگلیزی تیری ئیگلتون وای دەبینێتەوە کە زانایان و فەیلەسوف و تیۆریستەکان بارگرانی ئەو وتارە یەکشێوازیانە لە ئەستۆ دەگرن، لە بەرامبەردا ئەدیبان پانتایی هەست و ئەزموونی باڵای بەها و رێزلێنان داگیر دەکەن)) ٢٠. کەواتە ناکرێ ئەدیب وەک سیاسییەک بیر بکاتەوە. لێرەدا لەم دوو نموونەی دەیهێنینەوە نووسەر وەک سیاسییەک دەدوی ؛ ((ئەمەیش جیرۆکەکی ترە، بەوەی هەشتا شازدە ساڵی تەواو نەکردبوو کە شۆڕشی مەلا مستەفا بارزانی لە ساڵی ١٩٧٤ دا هەڵگیرسا، ل ١٢١)). ئەمە پێمان وایە شۆڕش شۆڕشی نەتەوەیەک بوو لە کوردستانی باشوور بە سەرکردایەتی مەلا مستافای بارزانی نەک شۆڕشی مەلا مستەفا بارزانی، ئەو کات هەموو کورد لەم پارچەیە یەکدەنگ و یەکڕەنگ بوو، ((بەڵام کە شۆڕشی نوێ دەستیپێکردەوە، مامە عەزەی گەنج یەکەم کەس بوو رایکردەوە شاخ، بێگومان ئەو شانسی هەبوو کە لە کارەساتی هەکاری ١٩٧٨ رزگاری بوو. ل ١٢٤)). کە دەڵێ شۆڕشی نوێ واتا شۆڕشی نوێی گەلێک یان نەتەوە و میللەتێک، کە لە کاتێکدا شۆڕشی ئایدیولۆژیایەکی تایبەت بوو، هەر خۆیشی نووسەر ئەو یایدیولۆأیایە ساغ دەکاتەوە کە باس لە شەڕی هەکاری دەکات، لێرە وەک سیاسییەک دوواوە کە پەیوەستە وەک ئەدیبەک بدوێ، کە شۆڕشی مەلا مستەفا بارزانی شۆڕشی ئەیلول و گەلێک بووە، شۆڕشی نوێیش شۆرشی ئایدیولۆژیایەکی تایبەت بووە دەبووا نووسەر لەو ئینتیما سیاسییە خۆی دەرباز بکردبا، کە رەنگدانەوەی مێژوو و رابردووی کۆنی پێوە دیارە لە رۆمانەکەدا، لێرەدا باسوخواس لەمەڕ دیدی ئایدیولۆژی لە رۆمانەکەدا کورت دەکەینەوە و نامانەوێ درێژدادڕی تێدا بکەین . لە

ئەوەی کە ئەمە دەمانەوێت لە رووی سیاسییەوە کۆتایی پێ بێنین، ئەوەیە ؛ ((کە مەزندەی ئەوە دەکات خەڵکانێک هەبن ئەوەندە گەل بن لە حەوشەی پشتەوەی مەخفەری پۆلیس شەڕەچەقۆ بکەن و یەکتر شەڵاڵی خوێن بکەن، کە مەزندەی کەرەتی کوردیی دەکات، جگە لە کورد نەبێت. ل٤٥٦)). هەندێ دەڵێین ئەگەر نووسەرێکی ” عارەب یان تورک یاخو فارس ” کوردی بە کەر لە قەڵەم بدایایە چ فەوزایەک دەخوڵقا، دەبووە هەرایەک ئەوسەری دیار نەبووایە، ئەم تەوزیفکردنە دەستەو گروپ و کەسانێک ناگرێتەوە وەلێ بە شمولی باسی کەرەتی کورد دەکات، کە کورد کەر بێت ئەی نووسەر بە زمانی کوردی بۆ کێ دەنووسێت.

پڵۆتەکە ” الحبکة “

چەند کەیفساز و زێتر ئاوەدان دەبووین ئەو دەمانەی بە نێو دونیای مەجاز و ریتم و هارمۆنییەت و پانتایی و فەزایەکی ناوازە و بێ سەلیقەدا تێیمان بکردبا و ترۆپکی ئێستاتیکامان لە نێو گێشەگیردا شەن و کەوی بکردبا و نەوەی نوێمان وەئاگا بهێنابایەتەوە کە دەتوانن جوانناسی و دیقەتدانی فەزای ڕۆمان لە گێشەگیرەوە فێربیان، چەندە ئەمەیش دونیایەکی ئەدەبیمان قووڵتر دەکردەوە و هەندەی لە سۆراغی سەرچاوەو ژێدەری لابەلا دەبووین لە دونیای ئەدەب و پانتایی و فەزای ڕۆماندا نوقم دەبووین، بە هەر حاڵ دونیایەکی لەو جۆرەمان لە پانتاییەکی بەرفراوانی ژینگەکەدا بەدی نەکرد، لە سەرەتاییشدا باسمان لەوە کرد ڕەخنەگر بە خۆی کە دەکەوێتە شرۆڤەکاری ژانرێکی ئەدەبی لە دەرەوە دەیخواست بۆ خۆی ئەو داهێنانەی بنووسیبا تا کون و کەلەبەرە ناتەواوەکانی بە جوانی کەفماڵ بکردبا و ڕەونەقێکی ناوازەی ببەخشیبا. پڵۆتەکە یان پلان یاخود گرێ کە بە عارەبی دەکاتە ” الحبکة ” بۆ ڕۆمان یەکێکە لە بنەما سەرەکییەکان پێویستە نووسەر چۆن ئاوەزی” عقل ” ی خوێنەر شێلو دەکات بە هەمان جۆر روونی بکاتەوە، با بزانین گرێ چییە((ئەو رووداوەگەلانەن لە چیرۆکدا روودەدەن بە ستراونەتەوە بەرایەڵەیەکی پەیوەست کە بە پەیوەندی هۆکارانەی نێوانیان هەرگیز لە کارەکتەرەکان جیانابنەوە، گێڕەرەوە هەمیشە کارەکتەرەکانیمان وا نیشان دەدات کە ئاوێتەی رووداوەگەلێکن، کاریگەریان بە سەر یەکەوە هەیە بە هیچ شێوەیەک لە شێوەکان لە یەکتری جیانابنەوە)) ٢١. هەر لە درێژەیدا و لە پێناسەی گرێ دەڵێ ؛ ((ئەو ڕەگە چارەسەرە تەکنیکییە کە نووسەر لە سەر کەرەستەی خاوی چیرۆکەکەی دەیگرێتە بەر)) ٢٢. کەواتە پێویستە نووسەر هەر لە سەرەتاوە ئاشنامان بکات بە کەسایەتییەکانی ڕۆمانەکەی و ژینگەکەی ئەو گرفت و ئاریشانەی دەیخوڵقێنێت، سەرەتا خوێنەر وا تێدەگات کێشەکە

ئەوەیە کە لە نێوان ” سوزی ” و ” ڤێسنا ” لە سەر ئاشنا بوون بە زمانی ئەڵمانی یان کۆڵانی خوارو و خێچە: ((نازدار کە نێوی خۆی نابوو سوزی، هێمنتر و پڕتر بوو لە وشە و دەستەواژەی ئەڵمانی. جارجارەیش بۆ سوزنکردنی زنانە بە ڤێسنادا هەندێک وشەی بەکار دەهێنا کە ئەمەیش ڤێسنای تووڕە و دەهری دەکرد، بۆ نمونە وشەی ” ئۆپتیمیست – Optimist ” ئەو وشەیە بوو هەموو جارێک سوزی بەکاری□د□هێنا و هەموو جارێکیش دەبووە هۆکارێک بۆ سەلماندنی گەوجێتی ڤێسنا.ل ۱۰)) دەربارەی کۆڵانی خواریش لە هەمان لاپ□□□ د□ب□ژێت ؛ ((کاتێک بە کۆڵانی سەر شەقامە گشتییەکە پێکەوە تێپەڕ دەبوون و خێرا دەیگوت ؛ سوزی دەزانی ئەم کۆڵانە خوارە… ئیدی سوزی رادەوەستا و دەیگوت ؛ گێلە کوا کۆڵانی خوار هەیە لەم دونیایەدا… ئاوها شەڕەکە دەستیپێدەکردەوە.ل۱۰)) ئەم مشتومڕە لە نێو رۆمانەکە لە نێوان ئەم دوانە دەبێتە مشتومڕ و دەموودوو، خوێنەر وا هەست دەکات ئەمە گرێکەی رۆمانەکەیە و پێویستە نووسەر بیگەیەنێتە ترۆپک و پاشان هێدی هێدی بۆ خوارەوە و چارەسەرێکی بداتێ. خوێنەر لە لاپەڕە ۱۳۷ کە دەگاتە ” ئیگۆیەکی دوور ؛ جاکۆمۆ کازانۆڤا” دوای خوێندنەوەی چەند لاپەڕەیەک لەم ئیگۆیە هەست دەکات دەچێتە نێو رووداوگەلێکەوە تێچڕژاو و ئاڵۆسکاو خوێنەر پێویستی بەوە دەبێت بە هێمنی لە سەرخۆ بە بیرێکی فراوانەوە بچێتە نێو رووداوەکان، کێشەکە لە وێدایە ئەو هەموو رووداوگەلە دوای تەواو بوونی رۆمانەکە زۆربەی رووداوەکانی بۆ یەکلا نا بێتەوە، بشێ نووسەر بە ئەنقەست کردنەوەی دەرگاکانی بە رووی خوێنەردا واڵا کرد بێت بۆ ئەوەی بۆ خۆی رۆمانێکی تەواو نەکراو تەواو بکات …

درێژەی هەیە..

بەشی یەکەم…

بەشی دووەم…

بەشی سێیەم…